

Fravær fra kroppsøvingstimer i grunnskolen for å drive egentrening

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Aust-Agder om elever på ungdomstrinnet kan få fri fra ordinær kroppsøving for å drive egentrening.

TOLKNINGSUTTALELSE | 19.03.2012

Gjelder

- [Opplæringslova - § 2-1 Rett og plikt til grunnskoleopplæring](#)
- [Forskrift til opplæringslova - § 12-1 Tryggleik for elevane](#)

Utdanningsdirektoratet viser til henvendelse av 22.02.2012 fra Fylkesmannen i Aust-Agder. Fylkesmannen har sendt oss et utkast til vurdering av om elever på ungdomstrinnet kan få fri fra ordinær kroppsøving for å drive egentrening, og ønsker direktoratets syn på saken.

Innledningsvis vil vi bemerke at alle elever i grunnskolen har rett og plikt til grunnskoleopplæring, jf. opplæringsloven § 2-1.

Det følger av § 1-1 i forskrift til opplæringsloven at grunnskoleopplæringen skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet, herunder fag- og timefordelingen. Slik Fylkesmannen også uttaler, er grunnlaget for vurdering i fag de samlede kompetansemålene i læreplanene for fag, slik de er fastsatt i læreplanverket, jf. forskriften § 3-3. Det fremgår av § 3-3 tredje ledd at eleven skal møte frem og delta aktivt i opplæringen, slik at læreren får grunnlag for å vurdere elevens kompetanse i faget. Læreren skal legge til rette for at han eller hun får et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere kompetansen til eleven, slik at elevens rett etter § 3-1 blir oppfylt. Stort fravær eller andre særlige grunner kan føre til at læreren ikke har tilstrekkelig grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter. Som Fylkesmannen

nevner, må skolen skriftlig varsle elev og foreldre dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktvurdering i ett eller flere fag fordi det ikke er grunnlag for fastsettelse av karakter, jf. forskriften § 3-7.

Det følger av opplæringsloven § 2-1 fjerde ledd andre punktum at kommunen, etter sakkyndig vurdering og skriftlig samtykke fra foreldrene, kan vedta helt eller delvis å frita en elev fra opplæringsplikten. Dette er imidlertid en snever unntaksregel. Det fremgår av Ot. prp. nr. 46 (1997-98) at fritak etter bestemmelsen bare skal gis i helt spesielle unntakstilfeller, først og fremst der det er urimelig overfor eleven å gjennomføre opplæringsplikten. Fritak etter bestemmelsen innebærer ikke at eleven mister retten til opplæring, og har da rett til å komme tilbake for å fullføre grunnskolen på et senere tidspunkt.

Som Fylkesmannen, kan direktoratet ikke se at det her er tale om spesialundervisning. Rett til spesialundervisning har elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet.

Skoleeier har videre plikt til å sørge for at tilsynet med elever er forsvarlig i forhold til risikoen for at skade eller ulykke kan skje, jf. § 12-1 i forskrift til opplæringsloven. Dette er omhandlet i rundskriv Udir-3-2010, der det fremgår at for at opplæringen skal være sikkerhetsmessig forsvarlig, skal det som hovedregel alltid være noen som har tilsyn med elevene. Dersom opplæringen legges til et alpinanlegg, er skolen ansvarlig for tilsyn med eleven. All undervisning skal dessuten gjennomføres av skolens undervisningspersonell. Ansvar for eleven kan ikke overlates til foreldre eller skiinstruktør, selv med samtykke fra elevens foreldre. Eleven har videre rett på gratis offentlig grunnskoleopplæring, og kroppsøvingsoplæring i et alpinanlegg skal derfor være gratis.

En grunnskole kan ikke la elever drive egentrening i skoletiden i stedet for å delta i kroppsøvingstimer.

Vår referanse: 2012/1075